

Naturvårdsenheten
Förste byråinspektör
J Backman

1984-03-26

11.126-164-76

Markägare enligt särskild
förteckning

Förordnande om naturvårdsområde för Lillgrundudden, Laduskäret,
Österstgrundet, Sönerstgrundet och omgränsade vattenområden,
Umeå kommun

Beskrivning av naturvårdsområdet

Naturvårdsområdets namn	Sladan
Kommun	Umeå
Socken	Sävar
Fastigheter	se särskild förteckning
Lägesbeskrivning	ca 10 km SO Sävar. Topografiska kartbladet 20 K Umeå NO, Ekonomiska kartbladet 20 K Umeå 8 i.
Areal	641 ha
Därav landareal	161 ha
Markägare	se särskild förteckning
Naturvårdsförvaltare	skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.
Ärendets handläggning	Umeå kommun och staten naturvårdsverk har tillstyrkt skydd för området. Markägarna har hörts på föreskrivet sätt. Länsstyrelsen har vid sammanträde informerat kommundelsnämnden i Sävar och berörda markägare.

Grund för beslutet

Området kännetecknas av en flack bottnisk landhöjningskust med starkt bruten kustlinje och stora växlingar mellan öppna och skyddade havsstränder.

Strandvegetationen uppvisar en bred representation av olika strandtyper och strandzoneringar. De grunda havsvikarna Sladan och Sönerstgrundfjärden hyser välutbildade, delvis starkt sötvattenpåverkade växtsamhällen. I Sladan finns landets enda kända större förekomst av bredbladig hästsvansört. (Hippuris tetraphylla).

1984-03-26

11.126-164-76

Fiskögern, Svartögern, Stenen, Splitterören m fl öar är liksom ovan nämnda havsvikar viktiga häcknings- och näringsplatser för bl a änder, vadare och vitfågel.

Området inrymmer även betydande värden för det lokala friluftslivet.

Området har i den fysiska riksplaneringen bedömts vara av riksintresse för naturvärden och bör p g a sin betydelse för kännedomen om landets natur bevaras för framtiden.

Ändamålet med naturvårdsområdet är i första hand att bevara växtligheten och de naturliga ekologiska förhållandena inom områdets stränder och inom de partier som hydrologiskt, närings- och växtföljdsrämsigt nära samverkar med stränderna. I andra hand är avsikten att bevara ett område med betydande värden för det rörliga friluftslivet. Vissa enklare anordningar och anläggningar kan därför vid behov uppföras i den utsträckning det är förenligt med naturvårdsområdets primära, vetenskapligt kulturella skyddsvärden och att överenskommelse med berörda mark- och sakrättsägare kan ske.

Med stöd av 19 § naturvårdslagen (1974:484) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturvårdsområde.

Föreskrifter

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar länsstyrelsen med stöd av 19 och 10 §§ naturvårdslagen samt 9-10 och 22 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

- A. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen som inskränker markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturvårdsområdet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva verksamhet som förändrar områdets hydrologi och dräneringsförhållanden som att dika, muddra, dämna eller dränera.
2. anordna upplag annat än tillfälligt för skogsbrukets behov.
3. använda kemiska bekämpningsmedel.
4. tillföra växtnäringsämnen.
5. inplantera för området främmande växt- eller djurarter.

1984-03-26

11.126-164-76

6. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av fastställd skötselplan (som bifogas beslutet).

Det är vidare förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

7. På land framföra motordrivnet fordon i terräng med undantag av dels körning i direkt samband med skogsbruk och då endast inom skötselzon 6 enligt fastställd skötselplan och dels körning inom avstyckad tomtmark.
8. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och allmänna karaktär som att spränga, schakta, utfylla eller plöja.
9. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd.
10. anlägga ny väg.
11. anlägga brygga, pir eller båtlänning.
12. dra fram luftledningar eller jordkablar.

Utan hinder av föreskrifterna enligt punkterna 4, 6 och 8 samt 5 vad gäller främmande växtart får sådana åtgärder som innebär sedvanlig tomt- och trädgårdsskötsel utföras.

Utan hinder av punkt 6 får siktröjning utföras mellan befintliga fritidshus och havet. Siktröjning inom skötselzonerna 2 och 3 (se skötselplan) får dock inte utan länsstyrelsens tillstånd ske inom Sladans inre del, dvs i anslutning till fritidshusen på fastigheten Ivarsboda 4:7.

Utan hinder av punkt 8 får markberedning i form av fläckupptagning ske inom skötselzon 6 enligt fastställd skötselplan.

- B. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktagas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av fastställd skötselplan.

- C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har rätt iakttaga inom naturvårdsområdet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. skada eller borttaga naturförmål eller ytbildningar
2. göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser

1984-03-26

11.12616476

3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
4. plocka, gräva upp eller på annat sätt skada örter, gräs, mossor eller lavar inom naturvårdsområdets strand- och vattenområden samt inom klapperstensfält och på hållmarker
5. tälta inom strandområdet
6. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur
7. störa djurlivet genom t ex närgången fotografering av fågelbo
8. använda motordrivet fordon annat än på anvisade vägar. På havsis får dock snöskoter användas för transport till och från området
9. anordna tävlingar (båttävlingar, orienteringar e dyl)
- D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen
 1. Skötselplan. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om värden av naturvårdsområdet genom att fastställa bifogade skötselplan.
 2. Utmärkning av naturvårdsområdets gränser skall utföras enligt svensk standard.
 3. Naturvårdsförvaltare. Naturvårdsområdet skall från naturvårdssynpunkt förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län. Vid förvaltningen skall samråd fortlöpande äga rum med länsstyrelsen och berörda markägare.

Övrigt

Ägarna av fastigheterna Ivarsboda 1:10, 2:6, 2:7, 4:6 4:7, 5:1 och 6:1 har anfört att restriktionerna beträffande skogsbruket är av den omfattning att åsatta taxeringsvärden bör sänkas och att ekonomisk ersättning skall utgå. Länsstyrelsen bedömer dock inte att bestämmelserna innebär något avsevärt försvårande av skogsbruket eller annan pågående markanvändning. Kvarställandet av en smal barrskogsridå mot havet är sedan länge ett normalt led vid avverkningar i havsnära lägen.

Med hänsyn till bl a markägarintressena har länsstyrelsen valt att bilda naturvårdsområde vilket innebär en principellt "mjukare" skyddsform än naturreservat.

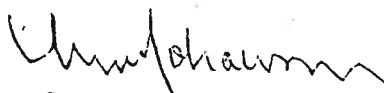
1984-03-26

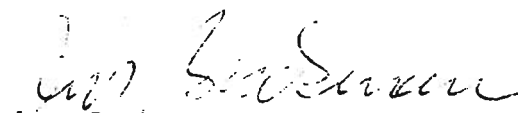
11.126-164-76

Stugägarna i Sönnestgrundets vägförening har framfört önskemål om erhållande av statsbidrag för vägunderhåll samt rätt att utföra siktröjning mellan fritidstomterna och vattnet. Länsstyrelsen har beviljat vägföreningen bidrag för underhållet fr o m 1 januari 1984. Undantag för den aktuella typen av siktröjning har intagits i föreskrifterna.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga.

Beslut i detta ärendet har fattats av länsstyrelsens styrelse.


Sven Johansson


Jens Backman

Bilagor
Skötselplan
Karta
Besvärshänvisning

Kopia till

statens naturvårdsverk
statens planverk
fastighetsbildningsmyndigheten
vägförvaltningen
skogsvårdsstyrelsen
lantbruksnämnden
Umeå kommun
Umeå kretsen av Svenska naturskyddsföreningen
naturvårdsregistret
handlingarna
JE
LA
LE
PE
NE
JB

kr

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

- 1 Naturförhållanden
- 2 Markanvändning
- 3 Tillgänglighet
- 4 Anordningar för friluftslivet

II PLANDEL

- 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Strandområdet
 - 1.2.2 Skogsmark och skogliga impediment utanför det egentliga strandområdet
 - 1.2.3 Tomt och trädgård
 - 1.2.4 Jakt
 - 1.2.5 Fiske
- 2 Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 2.1 Övergripande mål
 - 2.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Tillgänglighet
 - 2.2.2 Information
 - 2.2.3 Utmärkning

I ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

1. Naturförhållanden

Geologi

Bergrunden tillhör östra Västerbottenskustens stora gnejsområde med migmatit, slir- och ådergnejser av fyllitseriens bergarter. Berg i dagen påträffas endast fläckvis.

Terrängen utgöres av en i stora drag relativt flack moränkust, vars högsta partier ligger strax under 10 meters nivå.

Områdets yttre delar, Sönerstgrundet, Östergrundet, Brötögern, Laduskäret och Lillgrundsudden består av svallade drumlinsryggar med delvis mycket vackert utbildade klapperstenskrön. Även i de inre delarna t ex nordväst om Sladan, är landskapet starkt drumliniserat. Isrörelsen har här emellertid haft en mera västlig riktning än i de yttre delarna.

Vegetation

Området uppvisar en bred variation av exponerade-skyddade, breda-smala havsstränder. Längs östsidan dominerar breda blockstenstränder där bälten av gultåtel, krypven, salttåg, madrör och rödsvingel avlöser varandra från strandens nedre del och upp mot albården. Albården, som är tämligen grovstammig, bred och rik på högrörter, följs av en välutvecklad rönnbård. Längst upp vidtar granskogen.

Norr om Skraltviken har stranden ett mera skyddat läge. Sötvattenutflöden från ovanför liggande myrpartier har här medfört utbildning av porssnår och en tämligen tanig gråal-skog.

Östergrundets relativt skyddade västra standremsan består av en smal sten-grusstrand med madrör eller blåttåtel och örter. Gråalbården är smal och saknar förekomst av högrörter.

De grunda havsvikarna Sladan och Sönerstgrundfjärden omges av flacka strandängar med väl utbildade vegetationsbälten av bl a blåsäv, agnsäv, knappsäv, norskstarr, krypven, madrör, storven, småstarr och rödsvingel. I blåsävbältets översta del påträffas vid Sladan vårt lands troligen rikaste förekomst av bredbladig hästsvansört (*Hippuris tetraphylla*), en sällsynt havsstrandväxt som i Sverige endast förekommer i oansenliga bestånd på ytterligare ett par ställen längs södra Västerbottenskusten.

Innanför strandområdet intas moränryggarna i huvudsak av grandominerade barrskogshed. De centrala partierna är till stor del slutavverkade och befinner sig således i skilda hygges- och ungskogsstadier. I övrigt förekommer mer eller mindre breda remsor med något plockhuggen till nästan helt orörd granskog. Inom några mindre partier föreligger talldominans. Kulturskapade björkskogspartier finns inom två områden öster om Sladanviken.

Landområdets svackor, vilka utgör rester av tidigare avsnörda sund och vikar, intas av myrar. Myrarna består av strukturfattiga kärr. Den största utbredningen av myrar har området norr om Sladanviken. Relativt stora myrpartier förekommer i övrigt väster om Skraltviken och vid Östergrundet.

Välutbildade klappervallar med lavklädda block och stenar och mycket gles busk-/trädvegetation påträffas på flera håll. Ett vackert exempel på denna vegetationstyp finns på Sönnerstgrundets sydvästra del. Busk- och trädskiktet utgörs här av enbuskar och låga marväxta grankloner.

Djurliv

Sladan och Sönnerstgrundet utgör viktiga näringsplatser för bl a änder. De utanföriggande öarna är små utpräglade fågelöar med bl a skratmåskolonier (Splitterören, Mittifjärdenögern) vigg, fiskmå, silvertärna (Fiskögern, Svartögern) rödbena och roskarl (Stenen).

2. Markanvändning

Skogsbruk bedrivs inom hela området.

Jakt på älg och småvilt bedrivs regelmässigt inom området. Vidare förekommer visst fritidsfiske med nät och icke fasta redskap inom reserivatets vattenområde.

En relativt spridd fritidsbebyggelse föreligger i naturvårdsområdets västra del från Sladan till Sönnerstgrundets sydspets. I övrigt finns ett fritidshus sydväst om Lillfjärden och ett på norra delen av Hällögern. På Brötögern finns en mobil fiskestuga.

3 Tillgänglighet

Området nås med bil via Ivarsboda, avtagsvägen mot Norrfjärden (Holmöfärjan) och en enskild bilväg. Den enskilda vägen, som är ca 4,5 km lång, leder via avfarten från Norrfjärdsvägen in i områdets norra del och vidare via Laduskäret ända ut till Sönerstgrundets sydspets. Vägen är smal och av enkel beskaffenhet och tillåter i befintligt skick ingen nämnvärd ökning av trafikintensiteten.

4. Anordningar för friluftslivet

Anordningar saknas för närvarande.

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel skall vara att uppnå och upprätthålla ändamålet med naturvårdsområdet i enlighet med vad som angivits i Grunden för beslutet sid 1 o 2.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Strandområdet

Mål: Att så långt möjligt bevara de naturliga ekologiska förhållandena inom områdets stränder.

Strandområdet berör nedanstående tre skötselzoner, vilka med undantag av zon 0 markerats på bifogade skötselplanekarta.

Zon 0 (vattenstranden)

Det område nedanför medelvattenlinjen som tidvis torrlägges under en normal årscykel.

Zon 1 (strandäng)

Utgöres dels av mer eller mindre glest beväxta klapperstensstränder, dels av ackumulationsstränder med mera slutet växttäckning i anslutning till vikar och i andra mera skyddade lägen. Trädskikt saknas.

Zon 2 (al-rönnbård)

En relativt smal men överlag välmarkerad lövskogs-
bård i landstrandens översta del. Såväl dess bredd
som utbildning i övrigt varierar beroende bl a på
exposition och markförhållanden.

Riktlinjer och åtgärder

Zon 0 (vattenstranden)

Inga åtgärder.

Zon 1 (strandäng)

Inga åtgärder.

Zon 2 (al-/rönnbård)

Inga åtgärder.

Undantas från avverkning och beståndsvård med
stöd av 21 § skogsvårdslagen och skogsvårds-
styrelsens tillämpningsföreskrifter samt gällande
bestämmelser för naturvårdsområdet.

1.2.2 Skogsmark och skogliga impediment utanför det
egentliga strandområdet

Mål: Vid skötsel av skogsmark skall särskild
hänsyn tas till naturvårdens intressen i enlig-
het med 21 § skogsvårdslagen, skogsstyrelsens
tillämpningsanvisningar och gällande bestämmelser
för naturvårdsområdet.

Följande fyra skötselzoner har markerats på bi-
fogade skötselplanekarta.

Zon 3 (strandnära barrskog)

I mycket nära samspel med landstrandens översta
del står barrskogens yttersta utpostlinje mot havet.
Denna övergångszon mellan land och havsstrand, som
inom området vanligtvis helt domineras av gran, har i
skötselplanen och beslutet generaliserats till att om-
fatta en 10 meter bred barrskogszon.

Zon 4 (myr)

I allmänhet stråkvis liggande kärr beväxta med halv-
gräs, ris och örter. I viss utsträckning glest skogs-
beklädda.

Zon 5 (klapperstensfält och hällmarker)

En större klapperstensvall finns på sydvästra Sönerstgrundet. I övrigt förekommer flera mindre klapperstensfält. De karaktäriseras av lavklädda block och stenar samt ett vanligen mycket glest busk- och trädskikt.

Små glest trädbevuxna hällmarkspartier påträffas flerstädes bl a norr om Sladan, på Hällögern och vid Skraltviken.

Zon 6 (produktiv skogsmark)

Innefattar områdets barrskog med undantag av den till zon 3 förda strandnära barrskogsremsan. Barrskogen utgörs i huvudsak av grandominerade blåbärskogar. Lokalt förekommer dock även områden med talldominans samt några kulturskapade björkskogspartier.

Generella riktlinjer och åtgärder

Zon 3 (strandnära barrskog)

Undantas helt från avverkning och andra skogs-
vårdsåtgärder.

Zon 4 (myr)

Undantas helt från avverkning och andra skogs-
vårdsåtgärder. Myrkanter och myrholmar undantas
från slutavverkning i enlighet med skogsstyrelsens
tillämpningsanvisningar för särskild naturvårds-
hänsyn i skogsbruket.

Zon 5 (klapperstensfält och hällmarker)

Undantas helt från avverkning och andra skogs-
vårdsåtgärder.

Zon 6 (produktiv skogsmark)

Ett av respektive markägare bedrivet naturvårds-
anpassat skogsbruk i enlighet med nedan angivna
riktlinjer.

Slutavverkning: En begränsning av hyggesytornas
storlek skall eftersträvas. Hyggesformen skall an-
passas till terrängen.

Med hänsyn till landskapsbilden och djurlivet skall stormfasta skogsbryn, trädridåer, trädgrupper och enstaka träd sparas i lämplig utsträckning. Särskilt skall härvid levande eller döda träd som kan utnyttjas som boträd sparas. Till boträd räknas hålträd, träd med stora risbon, högstubbar samt sådana träd som har särskilda förutsättningar att utvecklas till värdefulla boträd.

Beståndsanläggning och beståndsvård: De hänsynstaganden som ovan angetts beträffande slutavverkning skall i tillämpliga delar gälla även för beståndsanläggning och beståndsvård.

Avverkning- och transportarbeten: I enlighet med bestämmelserna får motordrivna fordon användas i direkt samband med skogsbruk inom skötselzon 6.

Allmänt nyttjade stigar, leder och vägar skall vid behov rensas från röjnings- och avverkningsavfall.

Skogsdikning: Dikning är inte tillåten inom området.

Skogsvägbyggnad: För anläggande av ny väg fordras länsstyrelsens tillstånd i enlighet med gällande bestämmelser.

1.2.3 Tomt och trädgård

Zon 7 (tomt e d)

Avstyckad eller på annat sätt väl avgränsad tomtmark i direkt anslutning till fritidshus.

Generella riktlinjer och åtgärder

En av respektive fritidshusägare bedriven normal tomt- och trädgårdsskötsel.

1.2.4 Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med jaktvårdslagstiftningens bestämmelser.

1.2.5 Fiske

Fiske får bedrivas i enlighet med fiskerilagstiftningens bestämmelser.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med naturvårdsområdet är i första hand att bevara växtligheten och de naturliga ekologiska förhållandena inom områdets stränder och de partier som ekologiskt nära samverkar med dessa mot exploatering och förslitning. I andra hand är avsikten även att bevara ett område med betydande värden för det rörliga friluftslivet.

2.2 Generella riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Befintlig enskild väg är smal och av enkel standard. Någon större ökning av trafikintensiteten är inte möjlig utan viss förbättring av vägen. Någon ändring av nuvarande förhållande är för närvarande ej aktuell men kan komma att aktualiseras i samband med en eventuellt ökad framtida satsning på det rörliga friluftslivet.

2.2.2 Information

Informationstavlor för allmänheten skall sättas upp vid vägen i anslutning till områdets norra gräns, i anslutning till norra gränsen för Ivarsboda 5:1 och i anslutning till vändplan/vägslut på Sönerstgrundet.

2.2.3 Utmärkning

Naturvårdsområdets landgränser skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

SLADAN

FÖRENKLAD VEGETATIONSKARTA

Upprättad januari 1979 av Jens Backman

Reviderad mars 1984

BETECKNINGAR

GRÄNS FÖR NATURVÅRDSOMRÅDE

- ZON 1  STRANDÄNG
- ZON 2  AL-/RÖNNBÅRD
- ZON 3  10 M BRED BARRSKOGSZON
- ZON 4  MYR
- ZON 5  KLAPPERSTENSFÄLT, TRÄDFATTIG HÄLLMARK
- ZON 6  SKOG
-  TOMT, AVRÖJD MARK

